

PREHLUŠÍ HLAS SRDCA SPOLOČENSKÉ PREDISUDKY?

JANE AUSTEN

LÁSKA

— SLEČNY —

ELLIOTTOVEJ

IKAR

JANE AUSTEN

Lásky slečny Eliotovej

Jane Austen
PERSUASION

Translation © 2025 by Barbora Vinczeová
Jacket design © 2025 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2025 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0096-4

PRVÁ KAPITOLA

Sir Walter Elliot zo sídla Kellynch Hall v grófstve Somersetshire čítal pre radosť jedinou knihu, a tou bol *Lexikón šľachty*. Vypĺňal mu voľné chvíle a utešoval ho v krušných časoch. Keď rozjímal nad zvyškami starobylých titulov, zmocňoval sa ho obdiv a úcta, a keď premýšľal o takmer nekonečnom zozname novopečených šľachticov za posledné storočie, nepríjemné pocity z domácich záležitostí sa prirodzene menili na ľútosť a pohrdanie. A keď nakoniec stratil o tieto stránky záujem, vlastná história ho nikdy neprestala baviť. Oblúbený zväzok vždy otváral na tejto strane:

„ELLIOT Z KELLYNCH HALLU

*Walter Elliot, narodený 1. marca 1760, sa 15. júna 1784 oženil s Elizabeth, dcérou Jamesa Stevenso-
na, váženého pána zo sídla South Park v grófstve
Gloucester. Mal s ňou (zomrela v roku 1800) dcéru
Elizabeth, narodenú 1. júna 1785, dcéru Anne, na-
rodenú 9. augusta 1787, syna, narodeného 5. no-
vembra 1789, ktorý zomrel pri pôrode, a dcéru Ma-
ry, narodenú 20. novembra 1791.“*

Kníhtlačiar vydal uvedený odsek od slova do slova v tomto znení, no sir Walter ho zdokonalil a k dátumu

Marinho narodenia dopísal ďalšie informácie pre seba a svoju rodinu: „Šestnásteho decembra 1810 sa vydala za Charlesa, syna a dediča Charlesa Musgrova, váženého pána z Uppercrossu v grófstve Somerset.“ Doplnil aj presný dátum manželkinho úmrtia.

Nasledoval zvyčajný opis osudu a vzostupu starodávneho a váženého rodu – rodina sa usadila v Cheshire, historik Dugdale spomínal, že jej členovia zastávali úrad vysokého sudcu a trikrát za sebou zastupovali samosprávu v parlamente, v prvom roku vlády Karola II. dostali za vernosť titul baronet, a spolu so všetkými manželkami menom Mary a Elizabeth pekne-krásne až po okraj zaplnili dve strany vreckového formátu. Pod textom stál erb a heslo: „Hlavné sídlo, Kellynch Hall v grófstve Somerset.“ Aj tu sa objavil rukopis sira Waltera: „Predpokladaný dedič: vážený pán William Walter Elliot, pravnuk druhého sira Waltera.“

Sir Walter Elliot bol skrz-naskrz márnivý a pýšil sa vzhľadom i postavením. V mladosti bol nesmierne pekný a v štyridsiatich štyroch rokoch stále vyzeral veľmi dobre. Iba málo žien dbalo na svoj výzor väčší než on, a ani sluha nového lorda by nebol spokojnejší so svojím miestom v spoločnosti. Viac ako požehnanie v podobe krásy si vážil len požehnanie v podobe titulu baroneta. Sir Walter Elliot dostal do vienka oba dary, a tak sám seba neskonale obdivoval a rešpektoval.

Na pekný vzhľad a dobré postavenie sa právom upínal v jedinom prípade. Bezpochyby im vďačil za manželku s výrazne lepšou povahou, než by si inak zaslúžil. Lady Elliotová bola skvelá, rozumná a láska-

vá žena. O jej úsudku a správaní nebolo najmenších pochyb, teda okrem poblúznenia v mladosti, ktoré jej vyslúžilo titul lady Elliotovej. Celých sedemnásť rokov znášala, zjemňovala či zakrývala manželove nedostatky a budovala jeho skutočnú váženosť. Hoci nebola najšťastnejšia žena na svete, povinnosti, priatelia a deti ju púťali k životu. Nebolo jej jedno, keď sa s nimi musela rozlúčiť. Zveriť tri dcéry – staršie mali šesťnásť a štrnásť rokov – do rúk a starostlivosti namysleného a nerozumného otca bola neľahká úloha, či skôr obrovská starosť. Mala však blízku priateľku – múdru a dobrú ženu. Keďže ich spájalo silné puto, usadila sa nablízku v dedine Kellynch. Lady Elliotová sa spoliehala, že dobré mravy a vzdelanie, ktoré dcéram poctivo vštepovala, nájdu oporu v priateľkinej láskavosti a radách.

Táto priateľka a sir Walter sa napriek očakávaniam známych nezosobášili. Od smrti lady Elliotovej ubehlo trinásť rokov a oni zostali blízkymi priateľmi a susedmi, on vdovec, ona vdova.

Lady Russellová dozrela vekom i povahou, bola mimoriadne zabezpečená a na druhé manželstvo ani nepomyslela. V očiach verejnosti sa nemusela ospravedlňovať – tá je nepochopiteľne nespokojnejšia, keď sa žena opäť vydá, ako keď sa nevydá –, ale fakt, že sa neoženil sir Walter, treba vysvetliť. Vedzte, že sir Walter sa ako dobrý otec (po tom, čo sa raz či dvakrát sklamal, keď nerozumne zatúžil po vyššie postavenej žene) pýšil tým, že zostáva slobodný kvôli drahým dcéram. Pre najstaršiu by naozaj obetoval všetko, čo ho však až tak nelákalo. Elizabeth v šesťnástich zdedila matkine

práva a postavenie. Bola veľmi pekná a podobala sa na otca, preto vždy dal na jej slovo a dobre spolu vychádzali. Zvyšné dve deti si vážil výrazne menej. Mary si vydobyla štipku falošnej dôležitosti, keď sa vydala za Charlesa Musgrova, a milú a bystrú Anne si skutočne vnímaví ľudia síce vážili, no otec ani sestra ju nemali za nič. Jej slovo nemalo váhu a vždy sa im musela prispôbiť. Bola iba Anne.

Lady Russellová ju však považovala za najdrahšiu a najcennejšiu krstnú dcéru, obľúbenkyňu a priateľku. Lady Russellová milovala všetky tri sestry, ale iba v Anne videla odraz jej matky.

Anne Elliotová pred pár rokmi oplývala krásou. Tá čoskoro odkvitla, no otec ju neoceníl ani v plnom kvete. Vôbec sa totiž nevidel v tých jemných črtách ani vo vlúdnych tmavých očiach a teraz, keď pobledla a schudla, nenachádzal na nej nič obdivuhodné. Tlmené svetielko nádeje, že raz uvidí jej meno na ďalšej stránke svojej obľúbenej knihy, nadobro vyhaslo. Rovnocenný zväzok mohla uzavrieť len Elizabeth, lebo Mary sa vydala iba do váženej a bohatej starodávnej vidieckej rodiny. Žiadnu urodzenosť nezískala, získali ju oni od nej. Elizabeth sa skôr či neskôr vhodne vydá.

Občas sa stáva, že žena je krajšia, keď má dvadsaťdeväť rokov, ako keď mala devätnásť. V prípade, že ju za tých desať rokov nepotrápila choroba ani nič iné, zvyčajne nestratí svoj pôvab. Presne taká bola Elizabeth – stále rovnako pekná slečna Elliotová ako pred trinástimi rokmi. Sirovi Walterovi teda možno odpustiť, že

zabudol na jej vek – prinajhoršom ho možno považovať len za polovičného hlupáka, keď uprostred vädnucej krásy okolia považoval seba a Elizabeth za ľudí v rozkvete. Videl totiž, ako zvyšok rodiny a známych starne. Anne schudla, Mary zhrubla, všetky tváre v susedstve vyzerali čoraz horšie a už dlho ho znepokojovalo, že aj na spánkoch lady Russellovej pribúdajú vrásky ako huby po daždi.

Elizabeth sa však otcovi samolúboťou nevyrovnala. Trinásť rokov bola paňou Kellynchu a viedla ho tak rozhodne a sebaisto, že by nikomu nenapadlo považovať ju za mladšiu, než v skutočnosti bola. Trinásť rokov vítala hostí a velila chodu domácnosti, prvá nastupovala do štvorzáprahu a z každého salónu a hostiny v grófstve odchádzala v päťách lady Russellovej. Trinásť mrazivých zím otvárala každý dôležitý ples v neveľkom susedstve. Trinásť jarí jej zdobilo cesty lupenmi, keď cestovala s otcom do Londýna za každoročnou niekoľkotýždňovou zábavou vo veľkom svete. Na nič z toho nezabudla. Uvedomovala si, že má dsaťdeväť rokov, a z toho plynula istá ľútosť a obavy. Pri pohľade na svoju nezmenenú krásu ju zaplavovala vlna spokojnosti, hoci cítila, že sa blíži k nebezpečnému veku. Potešila by sa, keby s istotou vedela, že do roka či dvoch sa o ňu bude skutočne uchádzať nejaký baronet. Potom by znova vzala do rúk knihu kníh s rovnakou radosťou ako v detstve, lebo teraz ju nečítala rada. Keď sa pozrela na vlastný dátum narodenia bez dátumu vydaja za ním – v tom ju predbehla mladšia sestra –, kniha stelesňovala len to najhoršie. Neraz sa stalo, že otec

ju nechal otvorenú na stole v blízkosti a ona odvrátila zrak, zavrela ju a odstrčila.

Navyše sa v tej knihe nachádzalo nezmazateľné a nezabudnuteľné sklamanie, a to najmä na stránkach o jej rodine. Sklamal ju predpokladaný dedič, sám vážený pán William Walter Elliot, ktorého dedičské právo jej otec tak veľkoryso uznával.

Len čo sa v detstve dozvedela, že keď sa jej nenarodí brat, bude z neho budúci baronet, chcela sa zaňho vydať. Otec ju v tom podporoval. Ako chlapca ho nepoznali, ale čoskoro po smrti lady Elliotovej sa sir Walter snažil o stretnutie. Jeho snahu prijali vlažne, no trval na zoznámení a zjavný odstup ospravedlňoval mladíckym ostychom. Na jednom z výletov do Londýna, keď Elizabeth prvýkrát rozkvitla do krásy, sa pán Elliot s nimi chtiac-nechtiac zoznámil.

Vtedy bol veľmi mladý, začínal študovať právo a Elizabeth sa náramne pozdával. Plány s ním tak nadobudli konečnú podobu. Pozvali ho do Kellynch Hallu, celý rok o ňom hovorili a očakávali ho, no neprišiel. Nasledujúcu jar ho opäť stretli v meste, bol rovnako príjemný, povzbudili ho, pozvali a čakali, a znova márne. Potom sa im donieslo, že sa oženil. Namiesto toho, aby sa vydal cestou hodnou dediča rodu Elliotovcov, kúpil si nezávislosť sobášom s nižšie postavenou bohatou ženou.

Sir Walter mu to zazlieval. Ako hlava rodiny mal pocit, že to s ním mali prebrať, najmä keď sa k mladíkovi verejne priznal. „Určite nás spolu videli,“ poznamenal, „raz na aukcii koní v Tattersalls a dvakrát

na chodbe Dolnej snemovne.“ Vyjadril svoj nesúhlas, nikto ho však nebral do úvahy. Pán Elliot sa neospravedlnil a dal najavo, že netúži po ďalšom kontakte s rodinou. Sir Walter ho na revanš nepovažoval za hodného, a tak všetky styky ustali.

Neprijemná záležitosť s pánom Elliotom aj po niekoľkých rokoch vyvolávala v Elizabeth hnev. Páčil sa jej totiž ako muž a ešte viac ako otcov dedič. Silno sa pýšila rodinným menom a nikoho iného nepovažovala za hodného sobáša s najstaršou dcérou sira Waltera Elliota. Na svete neexistoval baronet, ktorého by ochotnejšie vnímala ako seberovného. Zachoval sa však tak hanebne, že hoci teraz (v lete 1814) nosila vo vlasoch čiernu stuhu na počesť jeho zosnulej manželky, nebol podľa nej hoden, aby naňho plytvala myšlienkami. Keby neurobil nič horšie, potupu prvého manželstva by možno zniesla, najmä keď sa zdalo, že ju neznásobil deťmi, ale on niečo horšie urobil. Ako býva zvykom, láskaví priatelia ich informovali, ako neúctivo sa o nich vyjadroval, ako pohrdavo a opovržlivo hovoril o vlastnej krvi a pocte, ktorú mal zdediť. To sa odpustiť nedalo.

Takto to cítila a videla Elizabeth Elliotová. Takéto starosti a obavy narúšali chod jej nemenného, elegantného, pohodlného a prázdneho života, takýmito pocitmi vyplňala dlhý a jednotvárný pobyt na vidieku a zabíjala nimi čas, lebo mimo domu si nehládala zmysluplnú činnosť, a doma nemala záujmy ani záľuby, ktorými by sa zabavila.

Keďže nešťastie nikdy nechodí samo, objavilo sa ďalšie. Otca trápili peniaze. Vedela, že listovaním v *Le-*

xikóne šľachty teraz vyháňa z hlavy myšlienky na dlhy u obchodníkov a na nevítané narážky svojho správcu pána Shepherda. Kellynch Hall nevynášal zle, no nestíhal držať krok s predstavami svojho majiteľa. Kým lady Elliotová žila, uskromnili sa, šetrili a zadelili si peniaze, takže mu len tak-tak stačili, ale do hrobu si odniesla aj zdravý rozum a on odvtedy nikdy nemal dosť. Nevedel míňať menej. Nerobil predsa nič iné, na čo bol sir Walter Elliot veľavážene stvorený, ale hoci bol čistý ako ľalia, hrozivo sa zadlžil a navyše mu to vyčítali tak často, že by to pred dcérou zbytočne tutlal či skrýval. Minulú jar jej v meste niečo naznačil, dokonca navrhol: „Mohli by sme sa uskromniť? Napadá ti jediná vec, bez ktorej by sme sa zaobišli?“ Aby sme Elizabeth nekrivdili, prvotný nával ženskej paniky ju prinútil vážne sa zamyslieť nad riešením. Nakoniec prišla s dvoma návrhmi: skončiť s niektorými zbytočnými príspevkami na charitu a upustiť od prerábky salónu. K dvom opatreniam pridala osvietení nápad, že tento rok by nemuseli priniesť darček Anne, ako mávali vo zvyku. Tieto kroky síce neboli na zahodenie, no neriešili podstatu problému. Sir Walter čoskoro musel s pravdou von a Elizabeth nemala ďalšie nápady. Cítila sa rovnako ublížene a nešťastne ako jej otec. Ani jednému nenapadlo, ako znížiť výdavky bez ujmy na vlastnej dôstojnosti alebo životnej úrovni.

Sir Walter mohol nakladať iba s kúskom pozemku, no nič by sa nezmenilo, ani keby mohol speňažiť každý štvorcový centimeter. Hypotékou sa zadlžil až po uši, ale k predaju by sa nikdy neznížil. Nie, do takej miery

by nepoškrvnil svoje meno. Sídlo Kellynch sa bude dediť vcelku, tak ako ho zdedil on.

Na pomoc si zavolali dvoch blízkych priateľov – pána Shepherda z neďalekého obchodného mestečka a lady Russellovú. Otec i dcéra zdanlivo čakali, že jeden či druhý príde s nápadom, ako sa zbaviť zdroja hanby a znížiť výdavky bez toho, aby utrpelo ich pohodlie či pýcha.

DRUHÁ KAPITOLA

Pán Shepherd bol zdvorilý a opatrný právnik. Nezáležalo na tom, čo si myslel o sirovi Walterovi a aký mal naňho vplyv – bol by radšej, keby nepríjemné nápady prichádzali od niekoho iného, preto sa ospravedlnil a nič nenaznačil. Rodinu iba poprosil, aby sa bezvýhradne spolažala na výborný úsudok lady Russellovej. Mala zdravý rozum a on očakával, že im rázne odporučí šetriť tak, ako si to sám predstavoval.

Lady Russellová sa horlivo chopila úlohy a dlho nad ňou hľbala. Mala skôr dobrý úsudok než bystrú myseľ. V tomto prípade sa rozhodovala ťažko, lebo zvažovala dve protichodné zásady. Sama bola veľmi poctivá a mala vycibrený zmysel pre česť, ale ako každý rozumný a úprimný človek chcela chrániť city sira Waltera, záležalo jej na dobrom mene rodiny a nezabúdala na jej aristokratické nároky. Bola to láskavá, dobrosrdečná a prívetivá žena. Budovala si silné vzťahy, správala sa, ako sa patrí, prísne dodržiavala spoločenské dekorum a jej spôsoby svedčili o dobrej výchove. Bola vzdelaná a možno povedať, že aj múdra a dôsledná, no pôvodu prikladala priveľkú váhu. Postavenie a titul ju trochu zaslepovali, a tak nevidela nedostatky tých, ktorí sa nimi pýšili. Keďže bola iba vdova po rytierovi, skláňala sa pred dôstojnosťou baroneta. Odhliadnuc od toho, že

sir Walter bol jej starý známy, prívetivý sused, ochotný majiteľ panstva, manžel jej drahej priateľky, otec Anne a jej sestier, sir Walter ako taký si podľa nej v tejto ťažkej situácii zaslúžil hromadu súcitu a pochopenia.

Nebolo pochyb, že sa musia uskromniť, no bola by rada, keby to jeho i Elizabeth bolelo čo najmenej. Načrtla plán šetrenia spolu s presnými výpočtami a urobila, na čo nikto nepomyslel – poradila sa s Anne. Nikomu inému zrejme nenapadlo, že by sa o záležitosť mohla zaujímať. Vďaka jej radám a do istej miery aj vplyvu sa zrodil plán šetrenia, ktorý nakoniec dostal do rúk sir Walter. Anne pri každom bode dbala viac na česť rodiny ako na jej postavenie. Zasadila sa za prísnejšie opatrenia, väčšie zmeny, rýchlejšie splatenie dlhu a okrem spravodlivosti a čestnosti ju sotva zaujímal niečo iné.

„Keď tvojho otca nahovoríme, aby toto všetko urobil, bude to veľká vec,“ poznamenala lady Russellová pri pohľade na Annin papier. „Keď prijme tieto opatrenia, o sedem rokov bude bez dlhov. Dúfam, že jeho i Elizabeth presvedčíme o hodnote Kellynch Hallu, ktorej šetrenie neublíži, a obaja uznajú, že skutočná dôstojnosť sira Waltera Elliota v očiach rozumných ľudí pri zásadovom konaní neklesne. Urobí predsa to isté, čo robili starobylé rody pred ním alebo čo by urobiť mali. Vedomie, že nikto iný sa netrápi ako my, naše utrpenie často znásobuje. Pri správaní to platí dvojnásobne, preto je dobre, že nepôjde o nič výnimočné. Som si istá, že ho presvedčíme. Musíme konať úprimne a rozhodne. Koniec koncov, dlžník vždy musí zaplatiť svoje dlhy. Aj napriek tomu, že musíme dbať na city džentlmena

a pána domu, akým je tvoj otec, dôležitejšie je zachovať si česť.“

Anne chcela, aby sa otec zachoval podľa týchto zásad a aby ho v tom priatelia podporovali. Čo najprísnejšie šetrenie smerujúce k rýchlemu splateniu dlhov považovala za nevyhnutnú povinnosť a čokoľvek iné vnímala ako nedôstojnosť. Chcela, aby to ako povinnosť videli aj ostatní a vzali si to k srdcu. Spoliehala sa na vplyv lady Russellovej a čo sa týka prísneho odriekania z dielne vlastného svedomia, verila, že ich bez väčších problémov presvedčí na úplnú zmenu namiesto čiastočnej. Poznala otca i Elizabeth, a preto predpokladala, že obetovať jeden pár koní ich sotva zabolí menej ako obetovať dva. To isté platí aj pre celý zoznam príliš jemných opatrení lady Russellovej.

Na tom, ako by prijali Annine prísnejšie požiadavky, však už nezáležalo. Neuspela ani lady Russellová so svojimi miernymi návrhmi – vraj sú neznesiteľné a neprijateľné. „Čože! Vzdať sa pohodlia! Výletov, Londýna, služobníctva, koní, stolovania – obmedzenia a šetrenie na každom kroku! Taký život nevedie žiadny džentlmen z mojich kruhov! Nie, radšej okamžite odídem z Kellynch Hallu, než by som tu zostával za takých ponižujúcich podmienok.“

„Odísť z Kellynch Hallu!“ Narážky sa okamžite chopil pán Shepherd. Bolo v jeho záujme, aby sa sir Walter uskromnil, a bol skrz-naskrz presvedčený, že bez sťahovania sa nič nezmení. „Keďže táto myšlienka sa zrodila v hlave toho, kto sa má rozhodnúť, plne s ňou súhlasím,“ priznal bez zábran. „Sir Walter ne-

môže zmeniť spôsob života v sídle, kde treba zachovať pohostinnosť a starobylú dôstojnosť. V inom sídle sa môže zariadiť podľa seba a ľudia k nemu budú vzhliadať, nech povedie domácnosť, ako chce.“

Sir Walter opustí Kellynch Hall. Po pár dňoch pochybností a rozhodovania našiel odpoveď na otázku, kde sa usadí, a urobil prvý krok k tejto dôležitej zmene.

Do úvahy prichádzali tri možnosti: Londýn, Bath alebo dom na vidieku. Anne si z celého srdca priala tú tretiu. Túžila po domčeku v blízkosti lady Russellovej, Mary a malebných lúk a hájov v okolí Kellynchu. Anne však postretol zvyčajný osud a stal sa presný opak. Nemala rada Bath a toto mesto jej nesadlo, no malo sa stať jej domovom.

Sir Walter si najprv vyhlíadal Londýn, ale podľa pána Shepherda ho tam nemožno ustrážiť. Šikovne ho prehovoril na Bath. Pre džentlmena s jeho trápeniami bol bezpečnejší – tam by mohol byť pánom bez väčších výdavkov. Samozrejme, Bath mal nad Londýnom zásadnú prevahu vo dvoch bodoch. Bol bližšie ku Kellynchu – iba päťdesiat míľ – a lady Russellová tam trávila každú zimu. Lady Russellová od začiatku uprednostňovala Bath, a keď sa sir Walter aj Elizabeth dali presvedčiť, že tam neprídu o zábavu ani o postavenie, zaliala ju vlna spokojnosti.

Lady Russellová cítila povinnosť vzdorovať prianiu drahej Anne. Od sira Waltera by čakali priveľa, keby sa mal presťahovať do domčka vo vlastnom susedstve. Dokonca aj Anne by zistila, že ide o väčšiu hanbu, ako čakala.

Sirovi Walterovi by to zlomilo srdce a čo sa týka An-
ninej nechuti k Bathu, vraj išlo o predsudky a násled-
ky chyby. Tá pramenila po prvé z faktu, že po matkinej
smrti tam chodila do školy, a po druhé, keď tam potom
v spoločnosti lady Russellovej strávila jedinú zimu, ne-
mala najlepšiu náladu.

Lady Russellová mala Bath skrátka a dobre rada.
Myslela si, že prospeje všetkým. Keď išlo o zdravie jej
mladej priateľky, stačilo, že horúce mesiace strávi u nej
v Kellynch Lodge a vyhnú sa nebezpečenstvu. Zmena
určite prospeje jej telu aj duši.

Anne nebývala často preč z domu a videla iba kúsok
sveta. Neoplývala veselosťou. Väčšia spoločnosť jej isto
zlepší náladu. Lady Russellová chcela, aby ju spoznalo
viac ľudí.

Vyhliadky na usadenie v blízkosti sídla sira Waltera
zásadne oklieštila jedna záležitosť, kľúčový bod celého
plánu, nápad, ktorý sa ujal hneď na začiatku. Sir Walter
nemal iba opustiť svoj domov, ale zveriť ho do cudzích
rúk. Takýto údel zlomil aj odhodlanejších ľudí než sir
Walter. Kellynch Hall bol na prenájom, no išlo o veľké
tajomstvo v kruhu zasvätených.

Sir Walter by nezniesol to poníženie, keby sa ľudia
dozvedeli o prenájme sídla. Pán Shepherd raz vyslovil
slovo „inzerát“, ale viackrát sa už neodvážil. Sir Wal-
ter opovrhoval myšlienkou ponúkať sídlo týmto spôso-
bom. Zakázal spomenúť tento úmysel čo i len slovom
a k prenájmu sa zníži len vtedy, keď sa náhodou objaví
vhodný kandidát – aj tomu urobí obrovskú službu a len
za určitých podmienok.

Ako ľahko schvaľujeme to, čo sa nám hodí! Lady Russellová mala poruke ďalší výborný dôvod, prečo ju mimoriadne potešilo sťahovanie sira Waltera aj s rodinou. Elizabeth sa nedávno s niekým zblížila a lady Russellová si nepriala, aby to priateľstvo pokračovalo. Išlo o dcéru pána Shepherdu. Po nevydarenom manželstve sa vrátila do otcovho domu s dvomi deťmi na krku. Bola mladá a bystrá a ovládala umenie zapáčiť sa – aspoň teda zapáčiť sa v Kellynch Halle. Slečna Elliotová si ju obľúbila do takej miery, že ju tam neraz pozvala napriek námietkam lady Russellovej. Tá ju upozorňovala na nevhodnosť priateľstva a vyzývala na opatrnosť a odstup.

Lady Russellová však mala sotva nejaký vplyv na najstaršiu dcéru sira Waltera. Obľúbila si ju skôr preto, lebo chcela, a nie preto, lebo si to Elizabeth zaslúžila. Nedočkala sa od nej ničoho okrem povrchnej pozornosti a zdvorilostných fráz, a keď sa raz Elizabeth rozhodla, nevedela ju presvedčiť o opak. Lady Russellová jej opakovane a všemožne dohovárala, aby na výlet do Londýna vzala aj Anne.

Nespravodlivosť sebeckých plánov, z ktorých sestru ponížujúco vylúčila, bila do očí. Aj pri menej dôležitých veciach ponúkala Elizabeth svoj úsudok a skúsenosti, ale márne. Elizabeth si robila veci po svojom, ale doteraz sa nikdy nepostavila lady Russellovej tak ako v prípade pani Clayovej. Všetku náklonnosť a dôveru venovala žene, s ktorou si mala vymieňať len zdvorilostné frázy, a nevyhľadávala spoločnosť sestry, ktorá si jej priazeň zaslúžila.

Pani Clayová nemala podľa lady Russellovej také postavenie, aby sa mohla stýkať so slečnou Elliotovou, a takú povahu, aby bola pre ňu bezpečnou spoločníčkou, preto Annina priateľka kládla na prvé miesto odchod z dosahu onej panej a príležitosť vytvoriť si nové, vhodnejšie priateľstvá.

TRETIA KAPITOLA

„Sir Walter,“ ozval sa raz ráno pán Shepherd, keď dočítal noviny, „dovoľte mi poznamenať, že situácia nám praje. Mier privedie všetkých bohatých námorných dôstojníkov späť na pevninu. Budú si hľadať bývanie. Sir Walter, nemohli by sme si priať lepší čas na výber nájomníkov – mimoriadne zodpovedných nájomníkov. Mnohí si vo vojne pekne zarobili. Sir Walter, keby sa nám priplietol do cesty bohatý admirál...“

„Mal by poriadne šťastie, Shepherd,“ odvetil sir Walter, „nič iné k tomu nepoviem. Kellynch Hall by bol preňho výhra, hotová výhra, nech už predtým dobyl čokoľvek, je tak, Shepherd?“

Pán Shepherd sa zasmial, lebo musel.

„Sir Walter, dovolím si tvrdiť, že s džentlmenmi z námorníctva sa dobre obchoduje,“ odvetil. „Trochu poznám ich spôsoby a môžem dosvedčiť, že štedrosť im nechýba. Sú rovnako vhodní nájomníci ako ktokoľvek iný. Sir Walter, preto by som si dovoľil odporučiť vám toto. Musíme rátať s tým, že klebety o vašich úmysloch sa možno roznesú, lebo vieme, ako ťažko sa ochraňujú plány a činy jedných pred všímavosťou a zvedavosťou druhých. Spoločenské postavenie má svoju cenu. Ja John Shepherd azda zatajím akékoľvek rodinné záležitosti, lebo nie som taký dôležitý, aby ma niekto sle-